

OBLJETNICE MUZEJA GRADA KOPRIVNICE (1856 - 1946 - 1951 - 1991.)

1. STVARANJE UVJETA I PRVI KORACI

Jedna od najstarijih zabilježenih kulturnih aktivnosti u Podravini jest muzejska. Poznata je činjenica da su u Hrvatskoj prve privatne zbirke antičkih spomenika i prirodnih rijetkosti imali bogatiji dalmatinski humanisti (primjerice, veliki hrvatski književnik Marko Marulić te

Dr. Leander Brozović

Dinko Papalić u Solinu su skupljali antičke natpise i nosili ih u Split na čuvanje), a zapisane su početkom 16. stoljeća. U sjevernoj Hrvatskoj od 17. stoljeća postoje zapisi o velikaškim muzejskim zbirkama (grofovi Draškovići i banovi Zrinski), kao i o malom kućnom muzeju velikoga hrvatskog humanista Pavla Rittera Vitezovića: nakon 1693. godine Vitezović je osnovao svoj muzej, koji je, nažalost, izgorio već 1706. godine. Budući da je Legrad bio jedan od najvećih posjeda Zrinskih, važna je činjenica da su oni oko 1660. u Čakovcu imali veliku i dragocjenu zbirku u kojoj se nalazila numizmatika (stari novac), galerija slika i kipova, zbirka oružja, trofeji iz ratovanja protiv Turaka, itd. Nakon pogibije Petra Zrinskog i Frane Krste Frankopana 1671. godine, bečki dvor preuzeo je njihova imanja, a jedan dio imetka opljačkan je od vojnih zapovjednika. Ljudevit Gaj unio je još 1829. godine u kulturni program iliraca i osnivanje Narodnog muzeja, a Hrvatski sabor je donio 1836. zaključak da se osnuje učeno društvo koje bi podiglo narodnu knjižnicu i muzej (što austrijska vlada nije dozvolila). Godine 1841. osniva se u Zagrebu Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo, a slijedeće godine Matica ilirska. U oba društva stizali su pred-

meti namijenjeni muzejskim zbirkama, koje su tako formirane i obogaćivane gotovo svakodnevno. No, pravila Narodnog muzeja odobrena su tek 1866. godine. Prema svemu sudeći, prikupljanje predmeta za muzejske zbirke Narodnog muzeja imalo je snažan odjek i u Koprivnici.

Godine 1856, naime, u Koprivnicu dolazi ban Josip Jelačić da bi položio kamen temeljac

Pogled na zgrade Muzeja, Franjevačkog samostana i zgrade Pučke škole sa tornja župne crkve pred I. svjetski rat

za novu pučku školu. U čast toga za grad velikog događaja u staroj gradskoj vijećnici postavljena je **prva muzejska izložba u Koprivnici**. Na izložbi su bile pokazane stare povelje i zbirka starog novca. Povelje (bar jedan njihov dio su kasnije poklonjene zagrebačkom muzeju, a za stare novce se ne zna gdje su završili. Sigurno je i to, kao i osnivanje Hrvatskog narodnog muzeja (1866.) i Hrvatskog arheološkog društva (1878.) utjecalo na razvijanje svijesti o potrebi čuvanja baštine u Koprivnici, a i cijeloj Podravini. Stoga nije čudno da su iz Koprivnice stizali pokloni zagrebačkom muzeju, a u gradu su postojali i muzejski, odnosno arheološki povjerenici. Od kolike je to važnosti bilo možemo danas samo zamišljati. Osim obrazovanja naroda činjenica je da je ovakvim radom spašavana podravska baština od propadanja ili otuđivanja, tim više što je mađarska vlada na različite načine u budimpeštanski Magyar Nemzeti Múzeum dovlačila najvredniji sjevernohrvatski materijal (još i danas su ondje, primjerice, srebrni i zlatni predmeti iz Čepina, Đakova, Brestovca kod Slavonske Požege, Međimurja, itd.). Nekoliko Koprivničana bili su (pravi ili podupirući) članovi, povjerenici i suradnici Hrvatskog arheološkog društva i Hrvatskog narodnog muzeja u Zagrebu. Razumljivo je da su to ugledni građani, intelektualci, imućniji sloj društva, što se vidi i po činjenici da su osnovali "**društvanca ljubitelja starina**" koje je za prvo pokusno arheološko iskapanje među sobom skupilo "znatnu svotu od 140 for (inti)".

Poznata su nam imena nekolicine članova ili suradnika Hrvatskog arheološkog društva ili Hrvatskog narodnog muzeja. U drugoj polovici prošloga stoljeća svakako je među njima najznačajniji i najutjecajniji bio koprivnički župnik **Josip BERUTA**, dugogodišnji povjerenik za ovaj dio Podravine, Kalničkog gorja i Bilogore (nešto kasnije, kada splašnjava entuzijazam koprivničkih suradnika i povjerenika, izuzetno su aktivni Križevčanin dr. Fran Gundrum i Bjelovarčanin Ljudevit Fleischer). Beruta je bio povjerenik, podupirući i kasnije tzv. pravi član Hrvatskog arheološkog društva, član koprivničkog "društvanca ljubitelja starina", te zastupnik u Hrvatskom saboru punih 15 godina (1870 - 1884.)! književnik dr. Velimir Deželić stariji zapisao je o njemu u albumu "Znameniti i zaslužni Hrvati" 1925. ovo: "BERUTA JOSIP, parlamentarac. Rodio se 22. I.

1833. u Sigetcu kod Koprivnice. Osnovne škole svrši u Koprivnici, gimnaziju u Zagrebu. God. 1857. zaređen ostade u nadbiskupskoj pisarni do godine 1860., zatim podbilježnik duh. stola i ceremonijar. Godine 1863. župnik u Biškopcu kod Varaždina, a god. 1865. u Koprivnici. Saborski zastupnik 1870. - 1884. Spadao je među neodvišnjake i isticao se kao valjan govornik." Među članovima Hrvatskog arheološkog društva nalazimo u to vrijeme i imena odvjetnika **Filipa KONRADA** i **Ivana ŠCRBAKA**, te pobliže nepoznatoga **Dosen U. D.-a**. Kasnije (do 1. svjetskog rata) suradnici zagrebačkog muzeja i ustanova su još gradski gospodarstveni činovnik **Stjepan SUBOTIČANEC**, **Sigismund FISCHER**, kotarski predstojnik **E. ŠMIT**, željeznički namještenik **Stjepan OSTRIŽ**, a sigurno i kotarska uprava te još neki bezimni pojedinci.

Nekoliko slučajnih nalaza, kao i pokretanje inicijative za pokusno arheološko istraživanje, također su pridonijeli stvaranju jedne pozitivne svijesti o očuvanju kulturne baštine Koprivnice i cijele Podravine. Godine 1880. koprivnički odvjetnik **dr. V. PERKO** (o kojemu nažalost nemamo detaljnih podataka), kao voditelj "družtvanca ljubitelja starina", piše dopis u arheološki časopis "Viestnik Hrvatskoga arheološkoga društva" (broj 3 od 1. srpnja 1880.) u kojemu navodi da je društvo sa svotom od 140 forinti odlučilo kopati jedan humak "u zabitnoj dolini na blizu razvalina nekoga grada koj se danas **Stari grad** nazivlje": navodi da je pronađeno jedno okamenjeno drvo, bilje i okamenjene kosti, te nekakav željezni predmet poput oruđa. Kada su kopači čuli iz dubljih dijelova mukle zvukove, a jedan dio iskopa se preko noći slegao, potražili su pomoć savjetom naglašavajući "ako što nađemo, to neće biti toliko za našu korist, već za korist naše zemlje". Dr. Ivan Bojničić Kninski, tajnik HAD-a, inače poznati arhivist, početkom ljeta otputio se s naptukom u Koprivnicu, ali dalje o tome ništa ne znamo, što vjerojatno znači da je prvotni entuzijazam splasnuo. iste godine Šime Ljubić piše o svojim opažanjima na putu od ludbreškog kraja do Sutle, godine 1885. na državnom pašnjaku u Malom Pogancu slučajno su pronađeni zlatnici s kraja 15. stoljeća (nebrigom sokolovačke općine i podžupanije bio je u trenu rasprodan nalaz), godine 1888. pronađen je izuzetno značajan rimski natpis (nadgrobni spomenik) iz 4. st. u blizini Đurđevca, 1877. u Zagreb je dospio iz Kutnjaka jedan topuz, 1891. god. jedna kamena sjekira, itd. Objavljujući dva koprivnička pečata i jedan pečatnjak 1896. godine, **E. LASZOWSKY** napominje da općina još čuva pečatnjak a pečata da više nema. Pred 1. svjetski rat **dr. Leander BROZOVIĆ** je spasio dvije kape koprivničkog purgerskog kora iz prve pol. 19. st. koje su se nalazile na tavanu gradske vijećnice, a koje mu je dozvolio uzeti i sačuvati načelnik **Josip VARGOVIĆ**. Najzad, 1910. godine osnovano je u Zagrebu Zemaljsko povjerenstvo za očuvanje umjetnih i historičkih spomenika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji (naime, prema Austro-ugarskoj nagodbi Dalmacija i Istra su tada pod upravom Beča), a njegovi upravnici Vladimir Tkalić i Gjuro Szabo najviše su zaslužni za registriranje i očuvanje mnoštva starina i lokaliteta: tako su, primjerice, od šest koprivničkih zvona spasili ipak dva od rekviriranja i prelijevanja u topove (jedno na sebi ima godinu 1587.). Osim toga, Gj. Szabo je, nakon obilaska niza lokacija arheoloških nalazišta, starih gradova i crkvi, još 1917. godine dogotovio svoje kapitalno djelo "Sredovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji" (tiskano u izdanju Matice hrvatske 1920. godine); na našem području spominje i ukratko analizira stare karte i nacрте koprivničke utvrde i okolice, ostatke Staroga grada (Zakleti breg), ostatke rasijskog dvorca i utvrde, itd.

Sasvim sigurno je veliku ulogu u stvaranju svijesti o očuvanju kulturne baštine, ali i političke svijesti u ovim dijelovima Podravine imao **dr. Rudolf HORVAT** (1873-1947.), odličan popularizator povijesnih tema (održavanje brojnih predavanja, pisanje povijesnih romana i pripovjedaka, novinskih članaka, hrvatske povijesti ali i povijesti gradova i regija itd.): ukupno je objavio više od 1100 članaka i 56 knjiga, te održao više od 2000 javnih predavanja). Nekoliko godina radi profesionalno u Hrvatskom državnom arhivu, a posebno se bavio istraživanjem podravske arhivske građe. Dvadesetih i tridesetih godina u Podravini je u ovome smislu značajno djelovanje **prof. Blaža MAĐERA**, te je vjerojatno ovaj agilni Novograđanin zaslužan za odnošenje nekih arheoloških spomenika u Zagreb (kasnobrončanodobne posude iz Novigrada

Podravskog; tri mača poklonjena od strane hidrotehničkog odjela iz Koprivnice, a pronađene u blizini Podravske Sesveta; fragment rimskog kamenog spomenika iz Kunovec Brega), kao što je zaslužan i za organiziranje prvoga pravog (profesionalnog) arheološkog iskapanja u našem kraju: godine 1926. je, naime, **dr. Viktor HOFFILLER** u Novigradu Podravskom istražio jedan dio temelja rimskodobne arhitekture, za koju je pretpostavio da je ostatak termi.

Osim nekoliko različitih koprivničkih novina koje su njegovale povijesne crtice, likovne osvrte i sličan oblik pisanja (Podravac; Demokrat; Koprivnički Hrvat; Podravske novine...), o Podravini su izlazile i različite brošurice ili veće knjige. Naročito je živnulo političko zanimanje za povijest nakon velikih proslava 1000. obljetnice hrvatskog kraljevstva 1925. godine. Uz već spomenute članke i knjige dr. R. Horvata, valja spomenuti i utjecaj popularnih pučkih pripovijesti na jednu klimu koja je povećavala zanimanje za prošlost, naročito lokalnu (primjerice, 1930. tiska se "Historijska pripovijest iz stare prošlosti Novigrada Podr. i provale Mongola u Hrvatsku" pod naslovom "Komarnički knez Velimir"; autor je **Đuro LJUBIĆ**, a tiskano je nakladom pisca u Virju), kao i pučkih brošura poput one "Novigrad Podravski 7. i 8. VIII. 1926. - za rođenu grudu" koja je izdana od "rodoljuba Novigrada" a koju su, kao i "kulturno historijsku proslavu" organizirali **Rudolf Franjin MAGJER** (predsjednik Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku) i **prof. Blaž MAĐER**, tada na II. državnoj velikoj gimnaziji u Zagrebu. God. 1937. B. Mađer tiska u Zagrebu knjigu različitih autora pod nazivom "**Časti i dobru zavičaja**", u kojoj je skupio niz autora s mnoštvom podataka iz starije i novije prošlosti ne samo Novigrada i okolice nego i cijele Podravine. God. 1938. tiska **dr. Nikola PERŠIĆ** antropogeografsku raspravu "Hlebine", 1938. **Tomislav VRBAN** etnografski zapis "Narodni običaji u Koprivničkom lvanču", a **prof. Slava KOVAČ** "Pčelarstvo i tradicije kod pčelarstva u Torčecu (Podravina)" 1942. godine. **Dr. R. HORVAT** tiska 1943. kapitalno i u mnogo čemu nezaobilazno djelo "Poviest slob. i kr. grada Koprivnice". Osim povijesnih i političkih impulsa za osnivanje ustanove koja bi čuvala baštinu i izučavala je, naročito u smislu istraživanja narodnoga stvaralaštva, ogromnu ulogu odigralo je učenje braće Antuna i Stjepana Radića, kao i ukupno djelovanje Hrvatske seljačke stranke.

Kao 22-godišnjak, **L. BROZOVIĆ** objavljuje u koprivničkom "Demokratu" programatski tekst pod naslovom "Naše starine", te redovito prati stanje spomenika kulture u gradu i kasnije, sve do osnutka Odbora 1945. i otvorenja Muzeja 1951. godine. U "Demokratu" 1919. piše između ostalog: "Lijepo kaže prof. Szabo; primitivan čovjek tek brine za sadašnjost, on ne zna za prošlost i ne haje za nju, a budućnosti se tek boji ne pomišljajući, da je prošlost rodila sadašnjost a ova stvara budućnost". O pilovima ispred današnje zgrade Muzeja, u tzv. malom parku kaže tada: "A u kakvom su stanju danas? Čovjek se boji proći onim trgom da mu neki od tih vrijednih spomenika kulture ne razbije glavu. ovi spomenici su izloženi propasti ako se ne restauriraju." Komentar nihi danas nije potreban jer smo svakodnevni svjedoci propadanja pet baroknih pilova zbog niza zavrzlama u propisima o zaštiti spomenika.

Koliko god se može reći da je likovni život u Koprivnici između dva rata neorganiziran, siromašan i lak za rekonstrukciju (M. Špoljar), ipak su i zbivanja na tome polju pridonijela osnivanju Muzeja, kao i galerijske djelatnosti u njegovu sklopu. Bilo je, razumljivo, izložbi umjetničkog obrta, fotografskih izložbi, izložbi školskih radova, ali i onih relativno visokih dometa. Tako već krajem 1918. godine, netom nakon završenoga 1. rata, u tadašnjim prostorijama Knjižnice, izlaže 14 svojih radova diplomirani slikar **Stjepan KUKEC**, a prvu koprivničku likovnu kritiku piše slikar **Tomislav KOLOMBAR**: "... po broju (radova- op.a.) gotovo ništa, ali tehnikom i vrlinom modernog slikarstva nešto velika i dotjerana... za čitavu izložbu možemo reći po odobravanju svkolike i publike i svestrane kritike da je najpovoljnije uspjela." Kukec je i kasnije, 1931. i 1932. godine, kao već renomirani novinski urednik i ilustrator, te grafički urednik izdanja tiskare Vinka Voškog, imao zapaženi uspjeh svojim izložbama u gradu. Upravo će on nakon rata biti jedan od glavnih pomagača i suradnika dr. Brozovića u Muzeju. Kolombar, slikar i karikaturist u zagrebačkim "Koprivama" i "Ilustrovanom listu", umro je nažalost već 1920. godine.

Poznati koprivnički publicist i kulturni radnik, kasniji geograf, **dr. Vladimir BLAŠKOVIĆ**, krajem

1921. godine donosi oduševljenjem prožeti prikaz izložbe "**Grupe nezavisnih umjetnika**" na naslovnoj stranici Podravske novine: "najzad smo dočekali. Došli su umjetnici." U zgradi Kraljevske realne gimnazije izlagalo je pet vrhunskih mlađih zagrebačkih umjetnika: Ljubo Babić, Jerolim Miše, Marin Studin, Zlatko Šulentić i Vladimir Varlaj. Nasuprot tomu, "**Kolegij grafičkih umjetnika**" (Car, Đurić, Bužan, Orlić, Kralj, Renarić, Kuman) za izložbu u hotelu "Križ" 1927. godine dobio je negativne kritike. **Krsto HEGEDUŠIĆ** i njegova grupa "Zemlja" dobili su pozitivne kritike u dijelu koprivničkog tiska od koprivničkih intelektualaca- arhitekta **Slavka LÖWYJA** i biologa **Franje DOLENECA** oko 1930. godine, a 1932. u Apolo-kinu Hegedušić drži predavanje o novoj umjetnosti, koje je bilo popraćeno dijapozitivima. U Zagrebu, a djelomice i u Podravini, djeluju tih godina još neki podravski slikari (**Franjo Viktor ŠIGNJAR**, **Željko HEGEDUŠIĆ**, **Fedor MALANČEC**, **Vinko GRDAN**, **Rudolf KRUŠNJAK** i drugi), što je svakako moralo utjecati na dio koprivničke inteligencije da radi na osnivanju galerijske ustanove u kojoj bi se izlagale recentne umjetnine, ali i čuvale za budućnost. Posebnu pažnju zaslužuje činjenica da je 1931. godine započeo pokret naive, jer je dio podravskih naivaca počeo izlagati u grupi "**Zemlja**" (**Ivan GENERALIĆ**, **Franjo MRAZ**), ali i odvojeno po čitavoj Jugoslaviji (uz navedenu dvojicu još **Mirko i Ivan VIRIUS** i dr.), što je izravni začetak stvaranja kasnije Galerije Hlebine.

Dakle, koprivnička muzejsko-galerijska nastojanja možemo podijeliti prije pravoga osnutka Odbora na dva razdoblja: **prvo razdoblje** seže od 1856. go 1918. godine (kraj prvoga svjetskog rata), a **drugo razdoblje** od 1918. do 1945. godine (kraj drugoga svjetskog rata; naime, u toku rata ipak je bilo nekih izdavačkih poteza).

2. OSNIVANJE MUZEJA GRADA KOPRIVNICE I PRVE GODINE (DO 1962.)

Nakon završetka rata počinju intenzivne pripreme za osnutak koprivničkog Muzeja. U prvome broju "Zbornika Muzeja grada Koprivnice" (pokretač i urednik: **dr. Leander BROZOVIĆ**; "**Uređivački odbor**": **Stjepan KUKEC** i **Ivan PAPRIKA**), koji se pojavio u kolovozu 1946. godine, stoji: "Na prijedlog ovdješnjeg knjižara **Vinka VOŠICKOG**, osnovan je, dne **12. studenoga g. 1945. "Odbor za osnutak muzeja grada Koprivnice"** (naglasio autor ovoga teksta). Zaključeno je, da se osnuje povijesna i etnografska zbirka, i da se ove zbirke smjeste u zgradu bivše oružane. Smjesta su započeli radovi na sakupljanju predmeta od kulturno- povijesne vrijednosti. Ovaj rad je naišao na nevjerojatno veliko razumijevanje ovdješnjih građana. Građani su počeli darivati predmete za muzej, a nisu (osim nekih okorjelih) štedjeli ni u novčanim darovima." Razrađeni plan muzejskih zbirki u zgradi oružane iz 1714. godine (uz južni izlaz iz utvrde) izgledao je u istome broju glasila ovako: "...dvije prostorije bit će uređene predmetima koji su služili crkvi, dvije prostorije sa tzv. građanskim predmetima (i cehovskim), te jedna prostorija s etnografskim predmetima, a bit će uređena i soba književnika Pavleka-Miškine. U suterenu zgrade bit će smješteni kameni spomenici (lapidarij), gradski arhiv i uredovnica kustosa muzeja." Muzejski eksponati su privremeno bili smješteni u župnom dvoru. Stoji također: "Budu li građani i nadalje imali smisla za ovu kulturnu ustanovu i budu li je podupirali kao što su to započeli, tada će muzej grada Koprivnice postati kulturni centar ne samo ovoga grada, već cijele gornje Podravine."

U muzejskom glasilu (od kolovoza 1946. do siječnja 1953. izašlo je osam brojeva, tiskanih u četiri tiskare: tiskare **Valka LOBORECA**, **Vinka VOŠICKOG**, Okružna štamparija Koprivnica te Gradska tiskara Koprivnica) postojala je i rubrika "Iskaz darovatelja muzeju grada Koprivnice" na koju ćemo se kasnije osvrnuti. U broju 2 (izašao već u listopadu 1946) javlja se čitateljima da je započelo uređivanje fototeke kojom će se moći koristiti svi koprivnički kulturni radnici. Broj 3 izašao je već u prosincu 1946. U njemu se javlja da se prikuplja knjižnica Muzeja, te da se posebno skupljaju izdanja koprivničkih tiskara (tako je nastala zavičajna zbirka u stručnoj biblioteci Muzeja, najkompletnija postojeća), a članak završava ovim pasusom: "Oružana (Zeughaus) još nije ispražnjena, pak se prema tome nije moglo pristupiti konačnome uređenju muzeja. U proljeće će se - budu li to sredstva dozvolila - početi sa uređivanjem ostatka ostatka gradskih bedema (bašte), kako bi se potomstvu isti sačuvali kao spomen na ona vremena

kada je Koprivnica bila pogranični grad na međi ostatka Hrvatske i Turske." Među darovateljima (koje ne navodimo u potpunom broju niti po stvarnoj vrijednosti poklona za Muzej, budući da nije svatko bio istih imovnih mogućnosti) nalazimo posebno najveće novčane darove do kraja 1946. godine (očito je, naime, da je bila namjera brzo završiti pripreme i otvoriti Muzej): tako su po 3000 dinara darovali Ministarstvo prosvjete i Ljekarna **Derenčin**; po 2000 dinara darovali su obitelji **PINTARIĆ-ŠARINIĆ** i **Kuzma MIKULIĆ**, po 1000 dinara braća **WOLF**, te **Vinko VOŠICKI**, a po 500 dinara **dr. Stanko SULIMANOVIĆ**, **Svetozar KOVAČEVIĆ**, te Fiskulturno društvo "Slaven".

Gradski narodni odbor darovao je odboru, tj. Muzeju, mnoštvo predmeta, no za neke od njih nije postojala dovoljna dokumentacija o porijeklu; s potpunom ili gotovo potpunom dokumentacijom poklonjeno je mnogo predmeta i od Saveza hrvatskih obrtnika. Od pojedinaca je posebno teško izdvojiti najzaslužnije, ali nabrojiti ćemo nekolicinu, bez pretenzija na potpunost: **dr. SULIMANOVIĆ**, **dr. BROZOVIĆ**, **Ljudevit BROZOVIĆ**, **obitelj DERENČIN**, **Margita ĐURIN**, **Krunoslav ŠAVOR**, **obitelj VARGOVIĆ**, **dr. Rudolf HORVAT**, **Milan ŠVARC**, **Rudolf HOLOUBEK**, **Franjo PETRIČEVIĆ**, **dr. MALANČEC**, **obitelj VRBAN**, **Viktor FRIEDRICH**, **A. E. BRLIĆ**, te mnogi drugi.

U osam brojeva "Zbornika Muzeja grada Koprivnice" (ukupno 50 stručnih i znanstvenih priloga, bez vijesti i popisa darovatelja, na 132 stranice) sudjelovali su svojim prilozima lokalni historičari i historiografi **L. Brozović**, **A. E. Brlić**, **Z. Vargović**, te niz zagrebačkih stručnjaka: **Ivan BACH**, **E. LASZOWSKY**, **Stjepan PAVIČIĆ**, **Branka VIKIĆ**, **Kamilo DOČKAL**, **Milovan GAVAZZI**, **Mirjana GUŠIĆ**, **Vladimir BLAŠKOVIĆ**, **Julije BENEŠIĆ**, **Franjo BUČAR**, **Marko KOSTIRENČIĆ**, **Lujo THALLER**, **Milan STAHULJAK**, **Vinko ŽGANEC**, itd. Suradnjom, pa i izravnim pomaganjem rađanju prvoga koprivničkog muzeja, javili su se, dakle, arheolozi, povjesničari, etnolozi, geografi, književni i medicinski povjesničari, muzikolozi... U svome članku o skupljanju pučkih popijevaka u koprivničkom kotaru (koje je započelo u 1947. godini na Brozovićev prijedlog), **dr. V. Žganec** pretpostavlja da bi se moglo prikupiti 800 do 1000 napjeva! Nažalost, ovaj naum nije bio ostvaren do kraja: u knjizi "Hrvatske narodne popijevke iz Koprivnice i okoline", koja je izašla nakon 15 godina, na 293 stranice teksta objavljeni su stihovi 393 pjesme i preko 400 notnih zapisa. I to je, dakako, veliki doprinos proučavanju kulture u Podravini.

I, najzad, **27. srpnja 1951. godine** otvoren je svečano Muzej grada Koprivnice. Uz glazbu "koju je uglazbio za mješoviti zbor **Vladimir DOMINIS**, nastavnik pjevanja na ovdjašnjoj realnoj gimnaziji", te pjevanje zbora kojim je "ravnao učitelj **MIKLAUŽIĆ**", te izvedbu koju je izvodila "postrojena gradska glazba, pjevači i pjevačice", nakon sveslavenske i hrvatske himne govorio je osnivač **dr. BROZOVIĆ**, nakon njega **Tomo ČIKOVIĆ** (predsjednik gradskog NO-a), a, kako kaže kroničar u 8. broju muzejskog glasila, zbor je otpjevao "pjesmu prigodnicu pod naslovom "Koprivnica stara", koju je izpjevao naš Drnjančan **Franjo KONCELAK**." Prvi muzej bio je otvoren u zgradi **dr. Sulimanovića** (preko puta župne crkve). U prizemlju je bio lapidarij, kao i u hodniku prvoga kata, gdje su bile ostale zbirke. "Na desno nalazi se uredovnica čuvara muzeja sa knjižnicom, a u toj uredovnici vise slike Koprivničanaca, koji su igrali u životu grada važnu ulogu". U prostorijama su bile vitrine s predmetima i velikim oslikanim panoima, koje je radio **S. KUKEC**. U prvoj sobi smještene su bile zbirke pretpovijesti, rimskog razdoblja i srednjeg vijeka, te fotografija latinskog originala i hrvatskog prijevoda povelje slobodnog kraljevskog grada Koprivnice koju je izdao **Ludovik Anžvinac** 1356. godine. U drugoj i trećoj prostoriji nalazilo se nekoliko srednjovjekovnih predmeta, te predmeta iz razdoblja Vojne krajine (koja je nepravilnom linijom obuhvaćala veći dio koprivničke općine, a tu je i graničila s Banskom Hrvatskom), kao i cehalije te crkveni inventar (kipovi, ormari i slično). U četvrtoj sobi bila je smještena zbirka slika, uz koju su smješteni i materijali iz NOB-a.

Već slijedeće godine (točnije, od 27. srpnja do 3. kolovoza 1952.) zabilježena je prva izložba izvan stalnog postava: zvala se "**Stara Koprivnica u slici**", a na njoj je bilo prezentirano 66 slikovnih eksponata, od čega su neki bili crteži ili panoi **Stjepana KUKECA**, akademskog slikara koji je bio usko povezan s muzejskim nastankom; ostalo su bili stari nacrti i stare fotografije

Muzejski postav iz 1964. godine

Koprivnice. Isti autor izradio je i plaketu u povodu 10. obljetnice Muzeja, a 1961. godine i mapu crteža "*Koprivnica*" (20 listova mape, s podacima o originalu, te predgovorom koji su napisali on i Brozović). U Muzeju se čuva i zbirka crteža i opisa oko 70 grbova koprivničkih obitelji pod nazivom "*Grbovnik žitelja grada Koprivnice*", te krasan nacrt koprivničke utvrde, koji također još nije objavljen, a u kosoj projekciji prikazuje stanje utvrde u prvoj polovici 19. stoljeća, zajedno sa svim važnim objektima.

U prvome desetljeću postojanja Muzej je prikupio oko 4000 predmeta. Pažnja je posvećena i prikupljanju slika, tj. umjetnina, te je od Gradskog zastupstva godine 1954. dobiveno čak tristo tisuća dinara u tu svrhu. Također je važan Brozovićev odnos prema naivi, jer je redovito pratio rad naivaca, a i organizirao im izložbe (1954. Osmo izložba seljaka slikara; samostalne izložbe Večenaja, Mehkeka, Branka Gažija, Josipa Generalića, itd.). Među ljudima koji su u ovome razdoblju postojanja Muzeja poklonili najviše predmeta ističu se **Helena JAVAND**, **Krunoslav ŠAVOR**, **dr. V. MALANČEC**, **Lela PETKO-rod. DERENČIN**, **Oskar ŠESTAK**, **Franjo MAŠIĆ** iz Starigrada, **dr. S. SULIMANOVIĆ**, zubar **Martin NEMEC**, **Olga TOBIŠ**, **obitelji ŠVARC** i **HEINRICH**, **Josip GALOVIĆ** i **Franjo BETLEHEM** iz Peteranca, **Ivan HERO** iz Đelekovca, profesorice **Olga OGRINEC** i **Zora DAMJANIĆ**, **Dragutin ŠKOJLIĆ**, **Zvonimir SOMOGJI** iz Ludbrega, **Mijo ŠIMEK**, **M. BRAUNEGER**, **Fran ŠEMPER**, **Dragutin TKALČEC**, **Cilika REŠ**, **Miljenko VULIĆ**, **Vinko ŠPIČKO**, **Katica ANTOLKOVIĆ**, **Dragutin VRBAN** iz Ivanca, **Mirko JURINEC**, **Zdenka RADOVIĆ** iz Sente, **Irma IVANČIĆ**, **obitelj DVORSKI**, **obitelj BROZOVIĆ** kao i mnogi s manjim poklonima. Mnogo su pomogla i pojedina poduzeća: Šljunčara Botovo, Gradska tiskara i sl., a pomogli su Gradski Narodni odbor, rimokatolička župa, škole, itd.

Važno je naglasiti da **Brozović** (1897-1962) nije zapustio niti jednu zbirku, skupljajući pred-

mete koji u drugim muzejima ne postoje ili su rijetkost, a muzealci su ih često škartirali. Bio je izuzetno komunikativan, ali i svestran: premda veterinar po struci, vodio je uspješno arheološku, numizmatičku, etnografsku, povijesnu, kulturno-povijesnu i galerijsku zbirku, zbirke staroga oružja i cehalija, zbirku NOB-a, Vojne krajine, muzikalija i notnih zapisa, različitih arhivalija, hemeroteku (izresci iz novina), fototeku, prikupljao podatke o koprivničkim ličnostima, itd. Veliku je pažnju posvećivao lokalnom tisku u kome je i sam surađivao, a budući da ga je posao nosio po različitim krajevima primao je koprivničke novine svugdje gdje je bio zaposlen. Svoju veliku zbirku izdanja koprivničkih tiskara i komplete listova poklonio je Muzeju. Posebnu pažnju posvećivao je stručnoj knjižnici pa je putem svojih poznanstava i veza skupio čak i izdanja iz proteklih stoljeća. Danas stručna knjižnica broji više od deset tisuća naslova. Godine 1953. bio je jedan od inicijatora stvaranja podružnice Društva muzejskih i konzervatorskih radnika Hrvatske u Varaždinu, a 1956. to Društvo već izdaje oveći vodič s tekstovima i fotografijama koji je bio putokazom po muzejima Bjelovara, Čakovca, Krapine, Koprivnice, Križevaca, Trakošćana, Varaždina i Varaždinskih Toplica, što znači da je obuhvaćao područje sjeverozapadne Hrvatske, premda je imao naslov "Muzeji sjeverne Hrvatske". Društvo je za ono vrijeme bilo izuzetno aktivno, što se proteglo do današnjih dana (od tadašnjih osam ustanova broj se povećao na današnjih 16 središta s više depadansi). S pravom bismo, dakle, ovo prvo muzejsko razdoblje nazvali "**Brozovićevom erom**".

3. RAZDOBLJE SISTEMATIZIRANJA GRAĐE I POČECI DINAMIZIRANJA DJELATNOSTI (do 1975).

Nakon smrti L. Brozovića na čelo Muzeja 1963. godine dolazi dotadašnji profesor povijesti na srednjoj školi **Franjo HORVATIĆ**. Već god. 1964. Muzej seli iz zgrade dr. Sulimanovića u današnju matičnu zgradu (tada Trg V. Nazora, koji je kasnije dobio ime po dr. Leanderu Brozoviću), zgradu koprivničkog magistrata iz 18. stoljeća, u kojoj je tada (sve do 1970. godine) bio i koprivnički zatvor. Zbog toga je i poslovni i izložbeni prostor Muzeja bio ograničen isključivo na prvi kat. Još u staroj zgradi Muzeja bilo je nekoliko izložbi manjega obima, a stalni postav na oko 255 četvornih metara otvoren je 29. studenog 1964. godine. Kako čitamo u "Glasu Podravine" nedugo nakon toga, na ulazu u izložbeni prostor nalazila se grupa od petnaestak radova slikara naivaca, nakon čega slijede grb i povelja, te ostaci iz pretpovijesti i antike, kao i nalazi iz Staroga grada (Kamengrada). Nakon toga slijedi etnografski materijal, staro oružje, Vojna krajina, cehovi, portreti koprivničkih građana, servisi i drugi predmeti iz građanskog života, te na kraju dokumenti, fotografije i plakati iz NOB-a. Izložbu su postavili (doduše s korištenjem postojeće pripremljene građe još iz Brozovićeve vremena) **F. HORVATIĆ** i također novozaposlena arheologinja **Sonja KOLAR** a estetski oblikovao Zagrepčanin **H. PEJAKOVIĆ**. Osim ovoga postava, priređivane su povremeno i manje izložbe dječjih crteža, dokumentacije o NOB-u i "Glasu Podravine", o radničkom pokretu u svijetu, o staroj Koprivnici, o antičkom novcu, više izložbi reproduciranih umjetnina, itd.

Veliki poticaj je galerijska djelatnost, premda u to vrijeme usmjerena pretežno na naivu, dobila otvorenjem **Galerije Hlebine 1968. godine**. U napisima koprivničkih novina i novinara godinama se mogao pratiti napor oko izgradnje same zgrade, ali i izložbeno napredovanje slikara (u to vrijeme pomalo i kipara) naivaca u zemlji i inozemstvu. Napomenuli smo već da je u Brozovićevo vrijeme bilo već više izložbi naivaca, a to je nastavljeno intenzivno i u šestom desetljeću. Međutim, osim izložbi, ujedno su se prikupljala djela za stalni galerijski postav, dakako prvenstveno recentna (**Ivan i Josip GENERALIĆ, Ivan i Stjepan VEČENAJ, Dragan i Branko GAŽI, Mijo KOVAČIĆ, Franjo FILIPOVIĆ, Franjo MRAZ, Martin MEHKEK** i drugi). Naravno, pri gradnji Galerije pomagala je i koprivnička općina, pomagala je i republika, ali najveći doprinos dali su mještani Hlebina, naročito dobrovoljnim radom, a slikari i kipari iz Hlebina, Gole, Gornje Šume i drugih podravskih mjesta poklonima svojih radova. Od godine 1974. ispred Galerije nalazi se i šest velikih skulptura (tzv. **Park skulptura**), a od 1985. u aneksu same Galerije

nalazi se **Muzejska zbirka Ivana Generalića**. Prije otvorenja hlebinske Galerije, na Šoderici je 1967. bila organizirana izložba Generalića, Kovačića, Večenaja i Filipovića, a u samoj Galeriji je mjesec dana (12. 5 - 12. 6. 1968.) bila organizirana izložba pod nazivom "**Hlebine 68**" - prva izložba iz fundusa Galerije Hlebine. Već 1970. godine u Galeriji se počinju održavati izložbe žena-slikarica i kiparica, te Hlebinska jesen, a veliki publicitet dobila je Galerija organiziranjem simpozija NAIVI 70. Godine 1973. organiziran je i Simpozij NAIVA 73 - "O aktualnim pitanjima vezanim uz naivno stvaralaštvo". Mora se svakako naglasiti da je jedan dio izložbi još bio priređivan i u centrali, matičnoj zgradi muzeja, (budući da dio slika od ranije pripada Muzeju), a ne smije se zaboraviti da je razdoblje o kojemu govorimo (otprilike do 1975.) vrijeme izuzetno velikoga zanimanja kako kod nas tako i u svijetu za fenomen naive, što se održavalo na velikom broju posjetitelja, a i trgovačkim aranžmanima. Primjerice, usporedimo li podatke o broju posjetitelja Galerije Hlebine u razdoblju od početka 1968. do kraja 1975. godine s onima o broju posjetitelja Muzeja, tj. muzejskih izložbi u gradu, dobivamo omjer 72.000 : 22.000 posjetitelja, tj. u istome razdoblju Galeriju Hlebine posjetilo je oko 3,5 puta više ljudi. Od 1969. godine Galerija Hlebina ima domara, a izložbe su uglavnom zajedno postavljali kustosi **F. HORVATIĆ** (direktor) i **S. KOLAR**, te akademski kipar **Josip FLUKSI**, kasniji konzervator, koji je zaposlen u Muzeju 1970. godine.

U ovome razdoblju intenziviraju se rekognosciranja arheoloških terena, obilasci etnografskih i kulturnopovijesnih spomenika, tada je naročito potencirano prikupljanje građe o NOB-u (uglavnom, istina, jednostrano, tj. prema direktivama tekuće politike), u skladu s muzejskim preporukama modernizirano je vođenje inventarnih knjiga, materijala, knjiga ulaska i izlaska materijala, inventar fototeke, biblioteke, itd. U tome razdoblju tiskano je dvadesetak kataloga izložbi, te dva šapirografirana djela o Koprivnici i Novigradu (autori: **F. HORVATIĆ-S. KOLAR I S. KOLAR-R. FILIPČIĆ**). U gradu izlažu i akademski slikari (**Franjo HOTI, Zorka FORKO, Sunčanica Ruk-GRGIĆ**), što je kasnije također utjecalo na adaptiranje zgrade za Galeriju Koprivnica. Zanimljivo je da je, stjecajem niza okolnosti i pokušaja preuređenja organizacija koje se bave kulturom, u sklopu Muzeja od 1970. do 1981. bila i **Gradska knjižnica i čitaonica**.

Nakon gotovo dvadeset godina postojanja Muzeja, počinju 1970. godine i **arheološka iskapanja**. Prvo malo pokusno sondiranje provela je **S. KOLAR** u Starigradu (njiva J. Jalšoveca), gdje su otkrivene rimske opeke, ali zbog male površine iskapanja nije bilo moguće utvrditi jesu li korištene naknadno, u srednjemu vijeku. Od 1971. do 1973. sondirani su u Goli grobni humci iz razdoblja antike, a jedan je bio vrlo bogato opremljen, što je bilo za ove krajeve prilično iznenađenje (kamena urna). God. 1974. pokusno iskapanje provedeno je na "Podravkinim" njivama kod Delova, gdje je pronađen brojani pretpovijesni materijal. Veliki odjek imala su istraživanja srednjovjekovne nekropole u Đelekovcu (voditeljica je bila M. Šmalcelj s Filozofskog fakulteta u Zagrebu), gdje je 1975. (te kasnije, 1976. i 1979.) pronađeno mnoštvo grobova iz razdoblja od 12. do 16. stoljeća.

4. RAZDOBLJE JAKE IZDAVAČKE, TERENSKE I IZLOŽBENE DJELATNOSTI (1975-1991.)

Bez obzira što je teško precizno odrediti granice pojedinih razdoblja u razvoju ustanove, s jakim razlogom za početak trećega razdoblja uzimamo godinu 1975. Naime, te godine pokrenut je **Podravski zbornik** (do danas je tiskano 17 godišta), što se odrazilo izuzetno povoljno na izdavačku i nakladničku djelatnost u Koprivnici, ali i mnogo šire, budući da je mnogim ustanovama u kulturi to bio primjer mogućnosti tiskanja vlastitih zbornika, kataloga, knjiga i sličnih publikacija. Već 1977. godine pokrenuta je **Biblioteka Podravskog zbornika**, u kojoj je do kraja 1990. godine izašlo 27 naslova. Koprivnički Muzej je također jedan od pokretača i glavni suizdavač glasila Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske - **Muzejskog vjesnika** (u Koprivnici je uređeno čak pet od 14 godišta), koji je pokrenut 1978. godine. Uz ova tri projekta godinama je usko povezan muzejski suradnik **dr. Dragutin FELETAR**, koji je bio često urednikom

i inicijatorom tih i mnogih sličnih pothvata. Dakako, ne smije se negirati i velika pomoć drugih ustanova i poduzeća iz Koprivnice, Ludbrega i Đurđevca, ali je prije svega bila presudna pomoć koprivničkog privrednog giganta - "**Podravke**". Od 1975. do 1991. tiskao je Muzej oko 170 **kataloga i vodiča: Galerija Koprivnica** (osnovana 1977. godine) od toga broja ima oko 80 naslova, **Galerija Hlebine** oko 60, a na različite **muzejske izložbe** (u matičnoj zgradi, u Gradskoj knjižnici, "Podravki", školama itd.) otpada oko 30 naslova, dok je tiskano pet kataloga-vodiča zbirki i donacija (**I. SABOLIĆA, J. TURKOVIĆA, I. GENERALIĆA, V. MALANČECA I F. DOLENECA**). Muzej grada Koprivnice je u 45 godina izdavačke djelatnosti (1946-1991.) bio izdavačem i suizdavačem blizu 250 različitih kataloga, vodiča, knjiga i časopisa. K tomu valja pridodati veliki broj plakata, razglednica, letaka, značaka, itd. Kada se sve to zbroji vidljivo je koliko je važna izdavačka djelatnost koprivničkoga Muzeja u razvoju kulture u Podravini, ali i kao primjer takve djelatnosti drugim srodnim ustanovama.

U samome **Podravskom zborniku** do kraja 1990. godine tiskane su 704 teme koje je obradilo 256 autora (neki autori sudjeluju više puta kao koautori; u bibliografije su kod **F. HORVATIĆA** uvrštavani autori likovnih priloga kao cjelinom, te autori više pjesama kao cjelinom, dok su kao teme tretirani i predgovori). Osim priličnog broja literarnih tema (ali kraćih), najzastupljenije su raznolike povijesne teme, te ekonomija (često u službi tekuće politike ili administrativnih rješenja, što se pokazalo i najslabijom točkom, naročito zbog različitih "petogodišnjih planova"). Slijede brojne etnografske i slične teme, teme iz povijesti književnosti i jezika, teme o recentnoj umjetnosti i povijesti umjetnosti, arheologija, itd. Uredništvo je mijenjalo članove, kao i Savjet, ali je od 1975. do 1990. bio na čelu uredništva **F. HORVATIĆ**. U **Biblioteci Podravskog zbornika** 15 naslova pripadaju publicistici ili pjesničko-proznoj književnosti (primjerice, djela I. Strahonje, B. Loborec, V. Prvčića, M. Gjerek); ostali naslovi su povijesnog karaktera (Feletar, N. Klaić, L. Brozović, F. Horvatić), povijesnoumjetnička djela (Crnković o Draganu Gažiju i crtežima I. Generalića, Špoljar o Viriusu), etnologija (J. Turković), zbirke karikatura (I. Haramija Hans), itd.

U **jesen 1975.** tiskan je reprezentativni **vodič** kroz stalni postav u matičnoj zgradi Muzeja. Materijal je bio izložen u sedam soba. U prvoj sobi izložen je reprezentativniji etnografski materijal iz koprivničkog i đurđevačkog kraja, u drugoj sobi (ukupno pet vitrina) arheološki nalazi od pretpovijesti peko antike do srednjeg vijeka, a u trećoj sobi predmeti i dokumenti iz doba Vojne krajine, karte utvrda, gradski statut, sakralna umjetnost baroka i sl. Četvrta prostorija imala je cehovske i obrtničke dokumente i dio predmeta građanskog društva. Soba pet bila je opremljena materijalima i dokumentima iz međuratnog razdoblja, te početka NOB-a u ovome kraju, kao i ustaškom logoru na Danici, podacima o Ivi Marinkoviću, te memorijalnim predmetima o Mihovilu Pavleku Miškini. Soba šest i sedam opremljene su dokumentima i materijalima o prvom oslobođenju Koprivnice 1943, stvaranju i razvoju partizanskih jedinica, te konačnom oslobođenju zemlje od fašizma.

Godine **1977.** službeno je osnovana **Galerija Koprivnica**, koja je počela novom umjetničkom praksom i donekle valoriziranjem dijela baštine: jedna od prvih višednevnih akcija bila je "Priča o gradu"; tu su izložbe grupe Biafra, Z. Kauzlarić Atač, zbirka P. Kanižaja, F. Malančec, Zemljaši izvan "Zemlje", S. Kukec, T. Kolombar, Erotika, V. Delimar, D. Bakliža, R. Baričević, T. Boršo; od ostalih tu su izložbe stripa Novog kvadrata, LOK-strip, Grafički listovi JAZU, Fotografija u Hrvatskoj sedamdesetih, umjetnost osamdesetih, Slikari memorije... Voditelj Galerije M. Špoljar nastojao je u suradnji s drugim ustanovama ostvariti i veće projekte, a jedno vrijeme u prizemlju Galerije (tzv. scenski prostor) organizirana su predavanja, kazališne predstave, rock- koncerti i slična zbivanja, dobrim dijelom u suradnji s omladincima, Povijesnim i Geografskim društvom. Nažalost, ta aktivnost je zbog niza razloga prekinuta.

Galerija Hlebine je u ovome razdoblju još imala veliku privlačnost, o čemu svjedoče i brojke: 1976. i 1977. više od 16.000 posjetitelja, slijedeće godine blizu 13.000, zatim 11.000, a god. 1980. blizu 9000 posjetitelja. Od većih akcija u ovoj Galeriji valja spomenuti još **Simpozij o 50 godina naive** 1981. godine, te otvorenje **Muzejske zbirke I. Generalića** 1985. i **20. obljetnicu** hlebinske

Galerije 1988. Pad broja posjetitelja u ovoj Galeriji (kasnije uglavnom oko 6000 godišnje) rezultat je zasićenosti tržišta (naročito navalom manje kvalitetnih slikara), ali i početaka ekonomske krize u zemlji. Priređivane su kolektivne izložbe žena-slikarica, Hlebinska jesen, izložbe M. Kovačića, J. Generalića, D. Gažija, Milana i Mate Generalića, D. Lončarić, K. Henc, S. Naletilić-Penavuše, K. Trumbetaša itd. S nekoliko kataloga praćene su i kolektivne izložbe u inozemstvu (Stuttgart, München, Düsseldorf, Freiburg, Eisenstadt, Trst, Frankfurt am Main, itd.), što je naročito bilo intenzivirano dolaskom nove kustosice Oke Ričko, koja je obnovila donekle zapostavljene kontakte sa slikarima i kiparima naivcima (**Oka RIČKO**).

Među **muzejskim izložbama** u užemu smislu, u ovome razdoblju ističu se one koje je Muzej organizirao s ostalim ustanovama iz sjeverozapadne Hrvatske: 1979/80. organizirana je prva veća izložba o istraživanju jednoga arheološkog lokaliteta (Vučedolsko naselje Rudina), zatim je priređena Keramika iz muzeja sjeverozapadne Hrvatske, 40 godina arheoloških istraživanja u SZH, Drvo u narodnom stvaralaštvu, Stari satovi iz muzeja SZH... To je svakako bila i zasługa dobro organiziranoga Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske, koje je u Koprivnici priredilo **Znanstveni skup Hrvatskog arheološkog društva 1986.** (uz veliku izložbu), a kojemu su čak tri predsjednika bili koprivnički muzealci, kasnije viši kustosi (F. Horvatić, Z. Marković, M. Špoljar). Koprivnički Muzej je bio i suorganizator znanstvenih skupova o **MIŠKINI, VIRIUSU, Pavlu VUKU-PAVLOVIĆU, Fortunatu PINTARIĆU**... Neke izuzetno važne muzejske publikacije također su izašle u ovome razdoblju: knjiga "Koprivnica-grad i spomenici", koja je rezultat višegodišnjeg rada na

Drveni polikromni kip nepoznate svetice iz kapele u Torčecu

oglednom modelu interdisciplinarnog istraživanja jednoga panonskohrvatskog grada (izdano zajedno s Odjelom za poviest umjetnosti Centra za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu); Registar arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske (s muzejima SZH i Zagreba), kao i neke od već spomenutih. Muzej je i izdavač rjeđe viđenog vodiča po kulturno-povijesnim i ugostiteljskim objektima koprivničke Podravine.

Godine **1978.** osnovana je zavičajna **Muzejska zbirka Đelekovec**, s izloženim muzejskim materijalom arheološkog, etnografskog, povijesnog i memorijalnog (Miškina, Virius) karaktera. Godine **1981.** Muzej je kao jedan OOUR ušao u **Centar za kulturu Koprivnica**, zajedno s Gradskom knjižnicom i čitaonicom i OOUR-om Opće kulturne djelatnosti (bivše Narodno sveučilište, danas Otvoreno sveučilište). Godine **1981.** osnovan je i dovršen **Spomen - park Danica** (preuređen, bit će to uskoro Odjel suvremene povijesti), na kojemu su se nalazile muzejske zbirke s materijalom o razvoju radničkog pokreta, NOB-u, poslijeratnoj izgradnji, te ustaškom logoru koji je postojao na tome mjestu. Iste godine u **Velikom Pogancu** otvorena je kompleksna NOB zbirka pod naslovom "Razvoj borbenih jedinica na teritoriju Kalnika, Bilogore i

Podravine", a godine **1985. NOB-zbirka Ludbreški Ivanac**. U suradnji s "Podravkom" otvorena je na **PRC-u** (Podravkin rekreacijski centar), u kleti iz 19. stoljeća, **etnografska zbirka vinogradarstva** još 1975, ali je zbog isključive vezanosti uz goste industrije bila pretežno zatvorena. "Podravka" je otvorila i **Muzej prehrane** s kojim je Muzej grada Koprivnice prilično dobro surađivao, kao i inače s tom industrijom, priređujući zajedničke izložbe, skupove i sl. U Tvornici obuće "**Sloga**" postavljena je nekoliko godina kasnije i manja zbirka obućarstva. Više manjih izložbi na temu radničkog pokreta i NOB-a postavio je kustos **Antun STIŠČAK**, a u najnovije doba likovne izložbe u gradu organizirala je kustosica **Gordana KOVAČIĆ**. Muzej je 1983. uređio i **Galeriju kipara Ivana Sabolića** u Peterancu, a 1989. uređena je i otvorena Donacija dr. Vladimira Malančeca, u čijoj je obiteljskoj zgradi uređena građanska zbirka sa zbirkom hrvatskog slikarstva, stilskog namještaja, itd.

Dolaskom **Venije Bobnjarić-VUČKOVIĆ** za kustosicu etnologinju započela je intenzivna **etnološka** obrada terena, nakon koje su uslijedili sistematizacija građe (jedan dio obrađen je ranije), objava neobjavljenoga materijala i organizacija izložbi. **Arheološka istraživanja** ponovno su intenzivirana i to u mnogo većemu obimu od jeseni 1978. godine, kada je zaposlen novi kustos (**Z. MARKOVIĆ**), budući da je S. Kolar prešla u Zagreb. Posebna pažnja posvećena je intenzivnijemu terenskom radu, kako rekogosciranjima, tako i pokusnim sondiranjima, zaštitnim i sustavnim iskapanjima, te suradnji s muzejskim ustanovama i stručnjacima u inozemstvu (posebno Mađarska, Austrija, Češko- Slovačka i Njemačka) i u zemlji, prije svega u sjevernoj Hrvatskoj (M. Šmalcelj, Ž. Tomičić, I. Šarić, Ž. Demo, K. Minichreiter, S. Jančevski, M. Šimek, J. Vidović, Z. Homen, V. Sokol, M. Medar, B. Gerić, G. Jakovljević i drugi). Veća arheološka istraživanja provedena su na pretpovijesnim nalazištima (od eneolita do mlađega željeznog doba) Seče kod Koprivničkih Bregi, Rudina kod Koprivničke Rijeke, Grede i Poljane kod Delova, Piškornica kod Koprivničkog Ivanca, Polje kod Ludbreškog Ivanca, Cerine kod Koprivnice, zatim na antičkim nalazištima u Prekodravlju (Novačka, Gola) i oko Koprivnice (Kunovec Breg i Draganovec), te na nalazištima sa srednjovjekovnim ostacima (Đelekovec, Delovi, Kamengrad, Cerine)... O rezultatima istraživanja referirano je na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Oko rekonstruiranja predmeta, njihove zaštite, snimanja i ucrtavanja, osim kustosa sudjelovali su vanjski suradnici (B. Šimek, V. Kostjuc, M. Jakupec, B. Ranilović, M. Svoren, I. Čičin, P. Fulir i drugi), te muzejski konzervator **J. FLUKSI**, pomoćni preparator **Vladimir KOLAREK**. Svi kustosi i konzervator polagali su stručne ispite, napredovali u muzejskim zvanjima, objavljivali rezultate svojih istraživanja u nekoliko stotina novinskih te više stotina stručnih i znanstvenih radova u katalozima, stručnim glasilima ili knjigama. Za svoje djelovanje Muzej je dobio niz priznanja, pojedini muzealci također, a **F. HORVATIĆ** bio je među prvim muzealcima nagra-

Barokne drvene skulpture s desnog krila dekomponiranog oltara Sv. Florijana

đenima republičkom nagradom za muzejsku djelatnost, dok je kasnije dobio i saveznu nagradu.

Od jeseni **1989.** godine vodi se akcija preuređenja, obnove i eventualne prenamjene prostora u **matičnoj zgradi** Muzeja grada Koprivnice (Trg dr. L. Brozovića 1). Akcija je počela prikupljanjem umjetnina koje su uz znanje autora-darovatelja prodane u inozemstvu i tako stvoren početni kapital za injektiranje vlage i ostale pripremne radove. Do ljeta 1991. godine dovršen je velik dio poslova na sanaciji vlage, te preuređenju podrumskoga prostora i prostora u prizemlju zgrade, kao i dio žbukanja fasade, čemu su pomogli i općinska vlada i različiti fondovi. Uz obljetnicu Muzeja bit će priređena veća arheološka izložba kao dio stalnoga budućeg muzejskog postava u ovoj zgradi (na prvome katu valja još urediti prostor za povijesni i kulturnopovijesni dio, a u potkrovlju za etnologiju i fundus umjetnina), a u podrumskom prostoru uređen je studijski depo za dio predmeta. Još nije do kraja uređen radni prostor, kao niti dio depoa u dvorištu, te prostor za sređenu i upotrebljivu stručnu knjižnicu s čitaonicom. Naravno, morat će se do kraja urediti krovšte i fasada.

Od početka **1991.** godine Muzej grada Koprivnice ponovno je samostalna ustanova za kojom je mnogo uspjeha, ali i naslijeđenih pa i budućih problema. Trenutno od visoko stručnog osoblja, osim direktora, rade tri kustosa i muzejski pedagog (**Zvonimir HITREC**); uz to rade dva administrativna radnika, pomoćni preparator-vozač, domar i dvije čistačice (naravno, zbog velikoga opsega poslova i brojnih depadansi mnogi rade više različitih poslova). Zaposleno je, dakle, ukupno 11 radnika, što je, uz veliki opseg poslova i modernizaciju rada, nedovoljno, ali je zbog trenutne financijske situacije i nemoguće zapošljavanje novoga stručnog kadra. Premda će neki od postojećih "hladnih" pogona (prvenstveno manje zbirke) morati biti gotovo potpuno zapostavljeni, još uvijek ostaje činjenica da samo u gradu djeluju četiri muzejske ustanove (osim matične zgrade, to je Galerija Koprivnica, Donacija dr. Malančec, te Spomen-park Danica), Galerija I. Sabolića, hlebinska Galerija i Muzejska zbirka I. Generalića nisu dovoljno iskorištene, moderna inventarizacija zahtijeva potpuno novi način rada i uhodavanje u njemu, stručna knjižnica (s više od 10.000 knjiga) nije dovoljno sređena i iskorištena, posjeti izložbama zahtijevaju bolji marketing i gotovo stalna vodstva...

Ipak, uz sve postojeće teškoće, Muzej postoji i dalje radi. Zahvaljujući razumijevanju i podržci mnogih generacija, još od prve izložbe **prije 135 godina**, od osnutka Odbora za osnutak Muzeja grada Koprivnice, uz podršku izdavačkoj djelatnosti u toku **45 godina**, te uz podršku djelovanju službeno osnovane ustanove već **40 godina**. Naravno, i zahvaljujući svima koji su u ovu ustanovu i njezino djelovanje utkali svoj rad i svoje znanje.

Dodatak

POPIS RADNIKA MUZEJA GRADA KOPRIVNICE, 1951-1991.

A. Stručno muzejsko osoblje:

1. Dr. Leander BROZOVIĆ, direktor i kustos (1945/1951-1962.);
2. Prof. Franjo HORVATIĆ, direktor i viši kustos (od 1963.);
3. Prof. Sonja KOLAR (1963-1976.);
4. Ak. kipar Josip FLUKSI, konzervator (1970 -1986);
5. Eleonora NEIMAREVIĆ, studentica (1972.);
6. Prof. Marijan ŠPOLJAR, viši kustos (1977-1990.);
7. Dr. Zorko MARKOVIĆ, viši kustos (od 1978.);
8. Prof. Antun STIŠČAK, kustos (od 1983.);
9. Prof. Oka RIČKO, kustos (1986 - 1990.);
10. Prof. Venija BOBNJARIĆ-VUČKOVIĆ, kustos (1988 -1990.);
11. Prof. Lidija PLAVEC, kustos (1990 -1991.);

12. Prof. Gordana KOVAČIĆ, kustos (od 1990.);
13. Prof. Zvonimir HITREC, muzejski pedagog (od 1991.)

B. Administrativno, tehničko i pomoćno osoblje:

- a) 1. Nada ČLEKOVIĆ; 2. Ivan GREGL; 3. Desanka BODINOVAC; 4. Desanka MULVAJ;
5. Ana PETRAS; 6. Anđela JUG; 7. Ljiljana CAPEK; 8. Donka ŠIMEK
- b) 1. Dragica LOVRIČEK; 2. Marija JAKUPIĆ; 3. Anica PERKO; 4. Radmila STARČEVIĆ;
5. Vladimir KOLAREK; 6. Suzana KOLAREK; 7. Marija KNEZ; 8. Terezija BUKVIĆ

OSNOVNI IZVORI I LITERATURA:

1. Dnevnik I. Muzeja grada Koprivnice (1947-1954.)
2. Dnevnik II. Muzeja grada Koprivnice (1955-1965.)
3. Dnevnik Muzeja grada Koprivnice (Tiskopisi, fotografije itd. 1947-1966.)
4. Inventar knjiga (1 - 2)
5. Knjiga ulaska
6. Knjiga izlaska
7. Knjiga inventara muzejskih predmeta (1 - 2)
8. Galerija Hlebine - knjiga inventara
9. Knjiga inventara numizmatičke zbirke
10. Fototeka- knjiga inventara
11. Posudba knjiga (1-2)
12. Zbornik Muzeja grada Koprivnice, 1-8 (1946-1953.)
13. Katalozi i vodiči (1952-1991.), Muzej grada Koprivnice
14. Podravski zbornik, 1-17 (1975-1991.)
15. Biblioteka Podravskog zbornika, 1-27 (1977-1990.)
16. Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske, zajednička izdanja vodiča, kataloga i knjiga (1956-1990.)
17. V. Švec: tamo gdje se zaustavila historija; Glas Podravine br. 17, 8.5.1965.
18. M. Kolar Dimitrijević: Dr. Rudolf Horvat, povjesničar i političar; esej-predgovor uz reprint knjige R. Horvata "Poviest slob. i kr. grada Koprivnice, Zagreb 1943."
19. Z. Marković-M. Špoljar: 35 godina Muzeja u Koprivnici; feljton; Glas Podravine br. 15-20, 18.4-30.5.1986.
20. Z. Marković: Kako se razvijao Muzej grada Koprivnice; feljton; Glas Podravine br. 8-13, 1.3-5.4.1991.
21. I. Bach: Muzeji (Hrvatska); Enciklopedija Jugoslavije 6, Zagreb 1965, 1985-188